

the 1990s, the number of people in the world who are under 15 years of age is expected to increase from 1.1 billion to 1.5 billion (United Nations 1999).

There are a number of reasons why the world's population is growing so rapidly. One of the main reasons is that the number of children born to each woman has increased. This is due to a number of factors, including the fact that women are now having children at a younger age, and that they are having more children per woman (United Nations 1999).

Another reason why the world's population is growing so rapidly is that the number of people who are surviving to old age has increased. This is due to a number of factors, including the fact that people are now living longer, and that there are now more people in the world who are aged 65 and over (United Nations 1999).

The rapid growth of the world's population has a number of implications. One of the main implications is that there will be a significant increase in the number of people who are dependent on others for their care. This is because the number of people who are aged 65 and over is expected to increase significantly in the coming decades (United Nations 1999).

Another implication of the rapid growth of the world's population is that there will be a significant increase in the number of people who are living in poverty. This is because the number of people who are living in poverty is expected to increase significantly in the coming decades (United Nations 1999).

The rapid growth of the world's population has a number of other implications as well. For example, it will lead to a significant increase in the number of people who are living in crowded conditions, and it will lead to a significant increase in the number of people who are living in slums (United Nations 1999).

The rapid growth of the world's population is a major challenge for the world. It is a challenge that we must all face, and it is a challenge that we must all work to solve. We must find ways to ensure that everyone has access to the resources they need to live a decent life, and we must find ways to ensure that everyone has access to the care they need in their old age (United Nations 1999).

The rapid growth of the world's population is a challenge that we must all face, and it is a challenge that we must all work to solve. We must find ways to ensure that everyone has access to the resources they need to live a decent life, and we must find ways to ensure that everyone has access to the care they need in their old age (United Nations 1999).

The rapid growth of the world's population is a challenge that we must all face, and it is a challenge that we must all work to solve. We must find ways to ensure that everyone has access to the resources they need to live a decent life, and we must find ways to ensure that everyone has access to the care they need in their old age (United Nations 1999).

The rapid growth of the world's population is a challenge that we must all face, and it is a challenge that we must all work to solve. We must find ways to ensure that everyone has access to the resources they need to live a decent life, and we must find ways to ensure that everyone has access to the care they need in their old age (United Nations 1999).

The rapid growth of the world's population is a challenge that we must all face, and it is a challenge that we must all work to solve. We must find ways to ensure that everyone has access to the resources they need to live a decent life, and we must find ways to ensure that everyone has access to the care they need in their old age (United Nations 1999).

The rapid growth of the world's population is a challenge that we must all face, and it is a challenge that we must all work to solve. We must find ways to ensure that everyone has access to the resources they need to live a decent life, and we must find ways to ensure that everyone has access to the care they need in their old age (United Nations 1999).

The rapid growth of the world's population is a challenge that we must all face, and it is a challenge that we must all work to solve. We must find ways to ensure that everyone has access to the resources they need to live a decent life, and we must find ways to ensure that everyone has access to the care they need in their old age (United Nations 1999).



AHMET TULGAR • Arzunun Serbest Dolaşımı

AHMET TULGAR 1959'da İstanbul'da doğdu. Uzun yıllar çok sayıda gazete ve dergide çalıştı. Makale ve denemeleri *Şehrin Surlarındalar* (1992), *Tam Yakalandığımız Yerden* (2004), *Ne Olmuş Yani? Korsan Yazılar* (2005), *Ben Onlardan Biriyim* (2007), *Diller Çehreler Barış* (2010), *Henüz Zaman Var* (2013), *Bakışın Ritmi* (2020); söyleşileri *Mahallede Herkes Kahramandır* (2004) adlı kitaplarda toplandı. *Evsiz Ülke Hikâyeleri* (1989), *Birbirimize* (2009), *Duygusal Anatomi* (2015), *Trajik Nüans* (2016), *Bakmadığımız Bir Yer Kalmıştı* (2018) adlı beş öykü kitabı, *Volkan'ın Romanı* (2006), *Çocuklar ve Canavarları* (2012) adlı iki romanı yayımlandı. Öyküleri ve makaleleri Almanca, İngilizce, Fransızca, Ermenice olarak çeşitli yayın ve derlemelerde yer aldı. *Volkan'ın Romanı*, 2013'te Makedonya'da *Romani i Vollkanit* adıyla Arnavutça olarak yayımlandı.

İletişim Yayınları 3063 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 544

ISBN-13: 978-975-05-3172-9

© 2021 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2021, İstanbul

EDITÖR Emre Bayın

KAPAK ve KAPAK İLLÜSTRASYONU Seda Mit

UYGULAMA Hüsnu Abbas

DÜZELTİ Büşra Bakan

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 45030

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11

Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

AHMET TULGAR

Arzunun Serbest Dolaşımı



İÇİNDEKİLER

<i>Çiğdem ve İşçi Sınıfı</i>	7
<i>Çırak</i>	15
<i>Golf</i>	27
<i>Pazar Ekonomisi</i>	41
<i>Tülin Memduh Kemal</i>	49
<i>Tutarlı İfade</i>	67
<i>Gençlik Apartmanı</i>	83
<i>Eller... Eller... Eller...</i>	99
<i>Ostinato</i>	105
<i>Huzurevi</i>	111
<i>Deprem</i>	121
<i>Eğlence Kültürü</i>	129

Çiğdem ve İşçi Sınıfı

Gazeteler, televizyonlar “fahişe” diye bahsediyor ondan, “fuhuş yapıyormuş” ya da “fuhuş yaparken” diyorlar. Arkadaşlarımız politik doğruculuklarını uygulayacak bir konu buldular, eskilerden tek görüştüğünün ben olduğumu bildikleri için olayın aslını öğrenme umuduyla aradıklarında “seks işçisi” teriminden şaşmıyorlar. Şefler aralarında “orospu” sözcüğünü kullanıyordur muhtemelen. Yeniden ve yeniden, bugün artık ölmüşken bile, intikam için olmasa da –belki de intikamdır– hâlâ onu dışlayabilmenin zevkini son bir kez tatmak ya da eski şanlı günlerinde sahip oldukları ve bol keseden yararlandıkları soğan başı iktidarlarını hatırlamak için.

Mini şort, sivri topuklu çizme, payet büstiyeriyle taranan grev çadırlarının arasında yatan cesedine bakıyorum. Haberleri okuyorum. Televizyondan izliyorum. Kocasını susuyor, herkes susuyor, ben susmayacağım.

Çiğdem, örgütün en güzel kıızıydı. Birbirleriyle irtibatını kaybetmemiş ve eski günlerin yoldaşlığının parodisi olarak yılda bir kez bir meyhane ya da vakıf lokalinde bir araya gelen –benim hâlâ görüştüklerim bu gruba dahil değil-

dir, biz eskimiş bir hüznün hatırlanması ya da yüceltici bir nostalji duygulanması, çoğunlukla da gündelik hayatın, ertesini günün programının hızla bir kez daha düşünülmesi, bu programın güvencesine sığınılması için bir dakikalık bir imkân sağlayan bir saygı duruşu ile başlayıp, mikrofonu kapamanın sık sık teklediği bir şiir okuduğu ya da çokça rötuşlanmış bir anı, bir anekdot anlattığı, alkolden pelteleşmiş dillerle topluca ve detone söylenen önce birkaç marş, sonra türkü, bunların ardından da sanat müziği şarkılarıyla sonlanan bu ayinsel toplantıları, rüküş ve bayağı buluruz– eski tüfeklerin, evet, onların bu parodik gecelerinin birinde bir anket yapacak olsanız kadını, erkeği örgütün en güzel kızının Çiğdem olduğu cevabını verirdi.

Yurdun kantininde bir köşeye oturur, şeflerin, Çiğdem kumral ve gür, dalgalı saçlarını ensesinde bir lastikle boğmuş –bu boğumun hemen dibinde yine savrulur genişlerdi bu kuyruk– yeşil gözleri ıslık ıslık kapıdan girdiğinde nasıl sakar bir maşist jestle iskemlelerinde doğrulduklarını izler, kı kırdardık birkaç kız.

Ama belki üstüne üstlük bir de en gözüpek kızydı Çiğdem örgütün. Güzelliklerinden gözlerini alamayan polislerin yanından elindeki poşette ya da omzundaki çantasında, bazen de belinde, bir tabanca, zarifçe kırtarak, renk vermeden geçer, eylem anında tabancayı ona yanaşan erkek militana uzatıverirdi. Sonraları şefler onun da tabanca çekmesine izin verir olmuşlardı eylemlerde.

Grev çadırları tarandığında elbette elinde taşıdığı ya da altın kaplama zincirle omzuna astığı *clutch* tipi çantada hiç olmazsa 6.35'lik bir Baretta olsaydı ama, o bile yoktu.

Gençlik yılları hızla geçti. Örgüt feshedildi. Çiğdem şeflerin fesih kararından iki yıl önce örgütten atılmıştı. Erkan da. Örgüt feshedilene kadar ikisinden de haber almamıştım. Merak ettiğim sadece Çiğdem'di ama.

Hemen hepimiz küçük burjuva ailelerinin çocuklarıydık. Aramızda tuzu iyice kuru olanlar da vardı. Örgüte adrenalin için ya da ailelerimizin tekdüze hayatına bir isyan olarak, elbette başka başka, kompleks sebeplerle de katılıyor, Marksizmin ikna gücü ve önümüzde açılan kızıl ufkun kamaştırıcı cazibesıyla gözlerimizi karartıyorduk. “Marksizm,” diyorum ama işçi sınıfıyla bir ilişkimiz yoktu. Yıllarca örgütte devrim peşinde helak olup da bir kez bir işçiyle oturup konuşma imkânınız, belki isteğiniz ya da hevesiniz de olmamış olabiliyordu. Şefler işçi sınıfına devrimdeki öncülüğünü teslim ettikleri konuşmalarında bile işçilerden biraz küçümsermiş gibi bahseder, onlara soğuk sandviç ve meyve sulu kumanya taşır gibi siyasi bilinç taşımaktan söz ederlerdi. Bugün baktığımda bana bir çeşit orta sınıf hayırseverliği gibi geliyor onların işçilere bu yaklaşma biçimi. Çiğdem, bunları sonrasında çok daha derinden ve sarsıcı yaşamış olmalı. Şimdi onun ardından böyle düşünüyorum.

Sarı sendikalarda bir makam kapmış ya da en soldan en sağa geniş bir yelpazedeki siyasi partilerden birinden hasbelkader milletvekili seçilmiş birkaçının dışında eskilerin hemen hepsi örgütün feshinden sonra hızla ekonomik sisteme haliyle düzene ayak uydurmuş, birçoğu o pek sevilen deyimle köşeyi dönmüştü. Şimdi acı acı gülümseyerek, “Sadece Çiğdem işçilerle ilişki kurmuş. Hem de ellisinde bile, hâlâ,” diyorum ve evet, kutluyorum arkadaşımı. Anısı önünde de saygıyla eğiliyorum. Ve bunu, o bir zamanlar mangalda kül bırakmayan, şimdiyse içlerinden biri sağ hükümetten yağlı bir devlet ihalesi bile almış olan sakar şeflerimizin suratına haykırmak istiyorum.

Çiğdem’in sevgilisi Erkan aileden zengindi. O yıllarda birçok zengin çocuğu katılırdı örgüte ya da genel olarak sol harekete. Şefler bu durumu “sınıflarına ihanet ediyor bu çocuklar” diye fiyakalı bir tanımla olumlardı. Evet, Erkan ül-

kenin en zengin ailelerinden birinin velihtiydi. Fazla ortalıkta görünmedikleri, gazetelere çıkmayı pek sevmedikleri için her daim hayatları ve servetleri bir sisle örtülüydü bu ailenin. Çiğdem de bir dönem bu sis perdesinin ardında unutuldu. Arada bir yine de hatırlardım ben. Başka hatırlayanlar da olmuştur tabii ki. Ama bir tek beni aradı buldu o, örgütün feshinden birkaç yıl sonra. Fesihe kadar zaten beni de aramaktan çekinmiş. Öyle demişti.

Erkan çok da yakışıklıydı. Bayılırdık ona biz, birkaç kız.

Ama Erkan, Çiğdem'i seçmişti, Çiğdem de Erkan'ı.

Yıllar sonra yeniden bulduğumuzda, artık evliyidiler. Çiğdem birbirlerine daha örgütteyken ilk görüşte âşık olduklarını söylemişti bana o buluşmamızda.

Ben öyle iki tarafın birbirine ilk görüşte âşık olması gibi işlere inanmam. Hep biri daha fazla sever. Onların da ilişkisinde durum buydu. Bazen Erkan daha çok sevdi, Çiğdem daha az, bazen de Çiğdem daha çok, Erkan daha az. Takip edebildiğim kadarıyla onlarınki de dalgalı bir evlilikti. Ama onlarınkinde dalgalar çok yüksekti. Her düşüşte Çiğdem beni arar, buluşurduk.

Sonra da işte on senelik bir sessizlik girmişti araya yine.

Şöyle başlamıştı öncesinde: Fesihten iki yıl önce şeflerden biri onları yurt nöbeti sırasında öpüşürken yakalamıştı.

Örgütte bu ilişkiler hoş görülmez, taraflardan özeleştiriri beklenirdi. Sonra da bu kişiler örgüt içinde farklı birimlere gönderilirlerdi.

İkisi de özeleştiriri vermeyi reddetti. Atıldılar.

Ama sonradan hiç sözü edilmeyen, üzerine hiç konuşulmayan diğer atılmalar gibi gelmemişti bana bu ikisinininki.

Şefin o gece çoktan deşifre olmuş o yurttaki işi neydi mesele, değil mi?

Sonrasında kulak misafiri olduğumuzda bazı şeflerin Çiğdem'in ilk günlerden itibaren hafifmeşrep bir kişilik sergi-

lemiş olduğunu söylediklerini duyardık. Onu unutamıyor, “mebzul miktarda burjuva ya da küçük burjuva zaafı taşıdığı” tespitini yapıyorlardı bir kez, bir kez daha.

En trajik olaylara giden yollarda bile böyle komikliklerin bulunuyor, böyle gülünç laflara rastlanıyor olması ne acıdır. Yani bulup çıkarıyor olmamız bunları, hatırlarken. Çiğdem’in kanlar içindeki güzel cesedine baktıkça içim sızlıyor, acı çekiyorum ama şeflerin bu duygusal ve seksüel sakarlıklarını, ortaya çıksa belki de normal karşılanacak arzularını kamufle etmek için kullandıkları bu basit politik kavramları hatırladıkça da gülmeden edemiyorum.

Erkan sonraki iki yıl içinde kısa bir tutukluluk geçirmiş, çıkınca da işletme fakültesini bitirmişti. Çiğdem de siyasa.

Yine o ilk buluşmamızda Çiğdem çalışmadığını, evde oturduğunu, çalışacak olsa bunun kendisine bile komik geleceğini söylemişti. Erkan hızla babasının işlerini devralmaktaymış. Utanır gibi bir ifadeyle, yüzünü buruşturarak, “Para içinde yüzüyorlar,” demişti arkadaşım, kendini katmadan.

O on yıllık sessizlik kırk ile ellinci yaşlarımız arasını kapsadı.

Sonra yolda rastladım ona bir gün.

Stretch bir *jean*, sivri topuklu terlik pabuçları nedeniyle –topuklarının kaldırımdaki tıkırtısı dikkatimi aşağıya çekmişti, yoksa arkadan bile tanımam kuvvetle muhtemeldi onu, yine ensesinde boğduğu saçlarına bakmış olsam mesela hemen– onu tanıyamamıştım. Bir iş için şehrin kentsel dönüşüm geçirmekte olduğu bir semtine gelmiştim o gün. Çevrede şantiyeler kuruluydu. İnşaatlarda işçiler yaz günü, kimi yarı çıplak, kan ter içinde çalışıyordu. Önümde açıkçası pek bayağı bulduğum bir kıyafet içinde yürüyen kadın, bir an durup sigara yakma bahanesiyle karşı inşaattaki işçileri süzmeye başladı. İşte ancak o sırada tanımıştım onu, profilden görünce.

Sarıldık ve hemen bulunduğumuz kaldırım üzerindeki bir kafeye girdik.

Yorgun, hüzünlü ve hâlâ çok güzeldi. O ağır makyajın altında bile.

Ona bu semtte rastlamış olmak beni şaşırtmıştı.

“Seni işinden alıkoymuyorum, değil mi?” diye sordum.

“Hayır, zaten inşaatların paydos etmesine daha çok var,” dedi gülümseyerek.

Gülümsemesinin sebebini anlamamıştım.

“Nasıl, Erkan’ı mı bekliyorsun? Bu inşaatlarla da mı ilişki- si var Erkan’ın?” diye sordum bu defa.

“Hayır, Erkan çok daha büyük oynuyor. Belediyeler kes- mez onu. Devletle, hükümetle onun ilişkileri. İnşaatlarla be- nim ilişkim var, daha doğrusu işçilerle,” diyerek aniden bir kahkaha savurdu.

Ben onun ne demek istediğini çözmeye çalışırken, başı- nı önüne eğdi, alttan doğru, fısıldamadan biraz daha yük- sek bir sesle, “On senedir benimle olmak isteyen işçilerle ya- tıyorum,” dedi.

Şaka yapmadığını hemen anladım ve ilk sorum, öncesinde sorulması gereken soruları ertelemek amacı taşıyormuşçası- na, “Korunuyor musun bari?” oldu.

“Tabii de, işçiler senden benden daha temiz, en azından Erkan ve arkadaşlarından,” diye karşılık verdi.

Sonra anlattı.

“Erkan’la evlendikten sonra öyle şeyler gördüm, öyle şey- lere tanık oldum ki, sonunda bu yola girdim işte. Gerçi bizim şefler de süttten çıkmış ak kaşık değildi ama emek sömürü- sünün, insanları ezmenin ne olduğunu esas Erkan’ın ailesi- nin içinde anladım. Örgütten atılmamış olsaydım sonrasında da Marksizme, devrim fikrine böyle bağlı kalır mıydım, bil- miyorum. Ama bir kere Marksist olunca, sonrasında bırak- mıyorsun galiba. Neyse, yaşlılığın izlerini bedenimde ilk kırk

yaşındayken fark ettim. Biraz geç, değil mi? Öncesinde pek dikkat etmemişim. Etmezdim yani. İşte o zaman karar verdim. İşçiler için bir şey yapacaktım. Güzelligim elden kayıp gitmeden. Bu kadar netti kararım. Erkan'ın iş yapacağı adamlarla yemekli, bazen de içkili toplantılara beni de götürmesinin sebebini anlardım. Farkında olmadan cazibemi kullanmış bile olabilirim bu kalantörler karşısında. Ya da kullanılmış. Erkan tarafından. Bu durum, yani bu bir zamanlar kendisinin de çokca telaffuz ettiği ifadelerle 'halk düşmanı, kan emici' heriflerin sofralarına Erkan tarafından böylesi bariz bir amaçla sürüklenmek bende nefret uyandırıyor. Ama elbette işçilerle yatmaya başlayana kadar Erkan'dan başkasıyla olmadım. Tam tersine bir erkekle yatma fikri bile handiyse dayanılmaz olmuştu benim için. Şimdi hoşuma gidiyor işçilerin ilk ya da son kezmiş gibi bir şehvetle benimle seviştikten sonra giyinir ya da pantolonlarını çekerken, yüzlerinde parlayan bir özgüven, bir gurur saptadığımda.”

Bir süre karşı inşaatta çalışan işçilere bakıp kahvelerimizi yudumladık. Çiğdem gülümsüyor gibiydi yeniden yüzüne baktığımda. O zaman o da bana döndü ve devam etti:

“Bir zamanların masumiyetini geri kazanmak için başka bir yol bulamadım. Takdir edersin ki Türkiye'nin en zengin ailelerinden birinin gelini için, üstelik bu aileye gelin gitmek için örgütten atılmaya razı olmuşsa, kısıtlı sayıda yol vardır. O özlediğim masumiyete, eski masumiyetimize ancak işçi sınıfıyla, çevremdekilerin de öğrendiğinde o pek gururlandıkları burjuva hayırseverliğine, eski örgüt arkadaşlarımızın da bunun orta sınıf versiyonuna sığdıramayacakları bir biçimde ilişki kurduğumda ulaşabilirdim tekrar. Öyle başladım. Son on senedir sık sık gündüz vakti inşaatların karşı kaldırımlarında, akşamları paydoslarda şantiyelerde, geceleri vardiya değişimlerinde fabrika önlerindeyim anlayacağın.”

“Tek dikkat etmem gereken, aralarından birine âşık olmamak. Bu eylemime ihanet olurdu,” diye ekledi sonra da.

Grev çadırları Erkan'ın ailesinin fabrikalarından birinin önüne kurulmuştu. Grev aylardır sürüyormuş. Grev nöbetçisi önlüğü giymiş işçinin cesedi Çiğdem'in cesedinin az ilerisinde yatıyor. Çadırların içindeki durumu bilmiyoruz. Yaralananlar varmış. Çiğdem'in *clutch* tarzı siyah rujan çantasından kimlik çıkmamış. Onu fotoğraftan, kamera görüntülerinden tanıyan herkes farklı sebeplerden susacak. Ben ko-nuştum.